

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA PROJEKTU SPECIFICKÉHO VÝZKUMU 2013

Název projektu:

Komparace činnosti akčních výborů Národní fronty v okresech Náchod a Trutnov v letech 1948–1949, aneb regionální prvky determinující působení akčních výborů Národní fronty

Řešitelský tým:

Řešitel – doktorand: Mgr. Pavel Horák

Řešitel – akademický pracovník: doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Pracoviště: HÚ FF UHK

Popis a splnění cílů řešení:

Cílem specifického výzkumu bylo přispět k hlubšímu poznání problematiky akčních výborů Národní fronty prostřednictvím komparace jejich působení v okresech Náchod a Trutnov v průběhu nastolení komunistické diktatury v únoru 1948 a bezprostředně po něm. Na základě bádání bylo zjištěno, že v konkrétním působení a činnosti AV v obou okresech je možné vysledovat řadu odlišností, které však z obecného hlediska nenabývaly takového významu, aby byly schopny změnit strukturu fungování AV jako takových. Odlišnosti lze vysledovat především ve vztahu k církvím a spolkům (hlavně k Sokolu), ale i v rozsahu a ráznosti opatření AV činěnými. Jako zásadní determinační faktor se jeví charakter okresů, jenž byl dán předchozím vývojem daných regionů (především politickým, hospodářským, sociálním a národnostním). Dalším významným determinačním aspektem byly osobní zájmy, vztahy a antipatie zúčastněných aktérů, které se v obou okresech hojně uplatňovaly, ačkoliv tyto praktiky nadřazené složky (zvláště ÚAV NF) přísně zakazovaly. Především v okrese Náchod významně vystupovaly do popředí majetkové zájmy. Tato skutečnost byla dána tím, že se okresu Náchod výrazně nedotkl odsun německého obyvatelstva. Tudíž zde nebylo větší množství uvolněného majetku, na rozdíl od sousedního okresu Trutnov, kde odsun německého obyvatelstva výrazně změnil strukturu rozložení majetku.

V průběhu výzkumu se rovněž podařilo vyvrátit tezi, že na regionální úrovni přebírání moci komunistickou stranou v průběhu únorové vládní krize neprovázely větší odpor. Naopak v obou okresech byly zaznamenány významné projevy nesouhlasu s tehdejšími ději. Zejména v souvislosti s okresem Trutnov, kde žilo poměrně vysoké procento komunistů (dle výsledků voleb z května 1946 získali komunisté v okrese Trutnov třetí nejvyšší procento hlasů ve volebním kraji Hradec Králové), je to zcela zásadní zjištění.

V průběhu zpracování studie bylo nutné přistoupit k drobné úpravě názvu studie tak, aby lépe vystihoval danou problematiku. Výsledkem projektu je cca třicetistránková studie s názvem: *Komparace činnosti akčních výborů Národní fronty v okresech Náchod a Trutnov v únoru 1948 a bezprostředně po něm, aneb regionální prvky determinující působení akčních výborů Národní fronty.*

Výsledky publikační činnosti v OBD/RIV:

Stav výstupu: rozpracovaný

V průběhu archivního výzkumu se objevila nutnost prostudovat další relevantní prameny, s čímž nebylo v projektu původně počítáno. Z tohoto důvodu došlo ke zdržení a nebyl dodržen termín dokončení, a tedy ani termín odevzdání studie k tisku. V současnosti se studie nachází ve fázi finálních úprav a bude v nejbližší době odevzdána redakci Východočeských listů historických k otištění.

Celkem přidělené prostředky:

Dotace MŠMT – specifický výzkum

11 344 Kč

Vyúčtování dotace – popis hospodaření s prostředky (přiložte výsledovku EIS Magion):

Vyčerpané prostředky	Odměna	Povinné odvody
<u>Osobní náklady celkem</u>	6 000	340
Odměny zaměstnanců	1 000	340
Stipendia	5 000	
<u>Ostatní náklady celkem</u>	5 049	
Náklady na pořízení hmotného nebo nehmotného majetku (nákup odborné literatury)	1 170	
Další provozní náklady (kopírování)	700	
Cestovné	3 179	
<u>Celkové vyčerpané prostředky</u>	11 389	

V rámci celkových finančních prostředků bylo řešiteli přiděleno stipendium 5 000 Kč. V průběhu řešení specifického výzkumu byla o 800 Kč ponížena položka další provozní náklady (kopírování studijních materiálů). Přebytek byl využit k navýšení položky určené k nákupu potřebné odborné literatury o 170 Kč na 1 170 Kč a rovněž byla navýšena položka cestovné o 679 Kč na 3 179 Kč. Finanční prostředky z položky cestovné byly využity k úhradě následujících cestovních výloh:

Česká Skalice – Praha – badatelské cesty do Národního archivu

Česká Skalice – Náchod – badatelské cesty do SOkA Náchod

Vestec – Trutnov – badatelské cesty do SOkA Trutnov

Celkem přidělené prostředky:

Dotace MŠMT – specifický výzkum 11 344 Kč

Hospodářský výsledek:

k 11. prosinci 2013 -45 Kč

V Hradci Králové dne 9. ledna 2014

Mgr. Pavel Horák